JAZYK DRAKŮ

KLIČKY A SMYČKY JAZYKA I POLITIKY

VIV MÁ JEDNODUCHÝ PLÁN – NEBUDE VYČNÍVAT, NEBUDE NA SEBE UPOZORŇOVAT, ZÍSKÁ DOBROU STÁŽ A POSTARÁ SE O SVOU RODINU. NO A PAK OMYLEM ROZPOUTÁ VÁLKU. JEJÍM JEDINÝM CÍLEM JE TEĎ ZACHRÁNIT SVOJE DRAHÉ, DĚJ SE CO DĚJ. PODAŘÍ SE JÍ ROZKLÍČOVAT TAJEMSTVÍ DRAČÍHO JAZYKA A VRÁTIT SVŮJ ŽIVOT NA SPRÁVNOU CESTU? A JE VŮBEC NĚJAKÁ CESTA TA SPRÁVNÁ? text **Kateřina Hajžmanová**

S. F. Williamsonová: Jazyk draků
PŘEKLAD Agáta Hamari
OBÁLKA Ivan Belikov
VYDAL Host, Brno 2025
STRAN 472 / CENA 499 Kč
WWW.HOSTBRNO.CZ

Přirovnat knihu jedním dechem ke *Čtvrtému křídlu* Rebeccy Yarrosové a *Babylonu* R. F. Kuangové, to je odvážný počin. Nedokážu si představit rozporuplnější pár současných bestsellerů – jedno je temná fantasy romance se spoustou erotiky a akce, druhé spíše pomalý sofistikovaný dark academia text s hromadou poznámek pod čarou a silným politickým podtextem. K *Jazyku draků* jsem tak přistupovala bez očekávání – a naprosto mě uchvátil. A jo, už vlastně obě přirovnání chápu.

S. F. Williamsová má svou prvotinou rozhodně blíž k *Babylonu* nebo třeba *Smrtícímu vzdělání* Naomi Novikové. Její debut se noří do hlubin jazyka zcela bezostyšně, dumá nad nedokonalostmi každého jazykového převodu a v samotném srdci románu stojí vpravdě akademický úkol. Ale. Jsou tam draci. Jakože hodně draků, kteří hrají zcela zásadní roli. A ano, i na romantiku a klasické *enemies to lovers* tu přijde řada, i když rozhodně nestojí v popředí celého vyprávění. Takže jo. Je to hodně *Babylon* a trochu *Čtvrté křídlo*. Ale hlavně. Hlavně! *Jazyk draků* je naprostá třešnička, kterou si každý milovník dark academia okamžitě potřebuje přečíst.

Jak omylem rozpoutat válku

Viv žije ve světě s pevně zakotveným kastovním systémem. Společnost je dost jasně rozdělená na občany první a druhé kategorie – a mezi ně zapadají taky draci. Jen tak, velmi přirozeně. A protože v něčem takovém vyrůstá, vlastně ji to nijak zvlášť nepřekvapuje ani nezaráží. Má dost jasnou představu o životě, který povede, a jejím hlavním cílem je získat stáž v translatologickém ústavu a pohroužit se do studia dračích jazyků.

Jenže jak už to tak bývá, věci se… drobátko zvrtnou a nedá se říci, že by Viv v občanské válce, která vypukne, neměla prsty. Tím samozřejmě všechny šance na pohodlný a spokojený život mizí. A co víc, mizí taky celá její rodina včetně mladší sestřičky, kterou naše hlavní hrdinka miluje nade vše. Cíl se tedy mění, ale Viv je neméně odhodlaná se k němu dostat: svou rodinu osvobodí a zachrání. Přestože se kvůli tomu bude muset vydat do Bletchley a rozlousknout tajemství dračího jazyka. A přestože hrozí, že když neuspěje, přijde o život nejen ona sama, ale i všichni, na kterých jí záleží…

A jak už to tak v YA fantasy bývá, věci nejsou takové, jaké se zdají být, a Viv pomalu začíná chápat, že jí svět možná tak trochu lhal a společnost, kde vyrůstala, má nejedno ošklivoučké tajemství. A že se možná bude muset rozhodnout, na které straně války vlastně stojí.

O manipulaci a politice

Jazyk draků představuje naprosto boží svět, který je ale skrz naskrz prohnilý. Čtenáři to dojde buď hned na začátku, nebo posléze, ale důkladnost, s jakou se autorka rochní ve všech nešvarech místního politického systému, propagandy a manipulace, je vyloženě lahodná.

Williamsonová na každé stránce ukazuje, jak mocným politickým nástrojem je jazyk a jak se jeho pomocí dá ohýbat a upravovat realita, jakou sílu mají dobře zvolená slova. Její společnost je depresivní a hodně se podobá té naší skutečné. Tohle vážně není sluníčkové čtení. Je ale jasné, že autorka jazyky miluje, zná, rozumí jim a chápe, jak nebezpečné může být jejich použití v rukou manipulátorů.

Hlavní hrdinka Viv je navíc nádherně morálně šedou existencí, která se v jednom kuse špatně rozhoduje a sobecky si kope akorát tak na své písečku. A ono to hrozně moc dává smysl, protože je produktem právě toho zvráceného režimu, který ji vytvaroval k obrazu svému. Nad jejími činy budete zatínat zuby a vztekat se, ale o to živější a opravdovější postavou Viv je – a já se jen těším, kam se posune v dalším díle.

Směs skutečnosti a fantastiky

Autorce se navíc skvěle podařilo pohrát si s realitou a obohatit ji o fantaskní prvky. Své vyprávění zasadila do dvacátých let 20. století, takže hezky mezi dvě světové války, které sice jen tak na periferii, ale přesto do příběhu zásadně vstupují. Taky poslala Viv do Bletchley, místa známého rozlousknutím válečné šifry z Enigmy, takže se může opřít i o další reálie z našeho světa.

Kromě toho jsou tu ale taky draci – a podobný pohled na majestátní klasická fantasy stvoření jsem ještě neviděla.

Obyvatelé druhé kategorie to vůbec nemají snadné, jejich postavení do role nepřátel skvěle funguje a já se těším, co dalšího nám o nich autorka ve dvojce odhalí.

Topka letošního léta

Pokud tedy hledáte bohatý román, který nejde vyloženě po akci, ale spíš se pouští do zkoumání promyšleného světa (to, jak ho autorka představuje skrze jednotlivé útržky z médií nebo deníků, je další mistrovský tah), jeho politického i jazykového systému, který svým hrdinům nic neodpustí a rozhodně není černobílý, jste na konci své cesty. *Jazyk draků* má všechno a ještě víc – včetně nádherné obálky a OMGOMG ještě nádhernější ořízky. Tohle je za mě hit letošního léta, které ještě nestihlo začít! ◘

S. F. WILLIAMSONOVÁ

Britská spisovatelka v sobě objevila lásku k jazykům už dávno a rozhodla se ji podpořit studiem italštiny a francouzštiny. Jazyky považuje za kouzlo, které umožňuje těm, již jimi hovoří, proniknout do nových světů a kultur, které ostatním zůstávají uzavřené a mohou je pozorovat jen zdálky. Její debut *Jazyk draků* je inspirován její prací literární překladatelky a jeho hlavním poselstvím je to, že jakkoli skvěle zná lingvista „svůj" jazyk, něco se vždycky ztratí v překladu. S. F. Williamsonová teď žije ve Francii s manželem a synem.

S. F. WILLIAMSONOVÁ VÁM PROZRADÍ, PROČ JSOU JAZYKY TAK FASCINUJÍCÍ?

1) Z jednoho jazyka vždy vzniká další. Na začátku každé řeči stojí jiná.

2) To, jak člověk mluví, ovlivňuje, jak je ostatními vnímán.

3) Jazyk ovlivňuje to, jak my vnímáme svět kolem nás.

4) Různí překladatelé dají vzniknout naprosto odlišným překladům stejné knihy. A to aniž by kterýkoli z nich překládal originál nějak „špatně".

5) Některé jazyky zkrátka nemají ekvivalent pro slova v jiných jazycích, takže se minimálně část významu vždy ztratí v překladu.

CO SI PŘEČÍST, POKUD VÁS BAVIL JAZYK DRAKŮ A VYHLÍŽÍTE DRUHÝ DÍL?

Babylon
R. F. Kuangová

Dark academia příběh o síle jazyků a o magii pramenící z překládání. A taky kritika kolonialismu a společenské nerovnosti. Tyhle dvě knížky se můžou vzít za ruku a zatančit si vítězný taneček.

Smrtící vzdělání
Naomi Noviková

Trilogie zasazená do magické školy, která je pro všechnu kouzelnickou omladinu téměř stejně nebezpečná jako okolní svět. Navíc s hrdinkou, která má potenciál stát se nejsilnější temnou čarodějnicí všech dob.

Den, kdy padla noc
Samantha Shannonová

Říkal tu někdo draci? Ultimátní dračí (ne)série odehrávající se ve všech koutech světa, kde se jednotlivé dějové linky splétají do pomalého příběhu, který se nedá odložit. Navíc se zcela zásadní mocenskou linkou plnou bojů o moc a politikaření.

Atlasova šestka
Olivie Blaková

Další dark academia z prostředí tajné školy, kam vybírají jen velmi elitní skupinku studentů – a zbytek ať si klidně pomře, že jo. Politikaření mezi spolky a tajnými hráči ještě tajnější hry zahrnuto.

Hunger Games
Suzanne Collinsová

Jedna z prvních YA sérií, která má ale mnohem větší politický přesah, než jsme si v době jejího vydání uvědomovali. A stárne teda sakra dobře!

obrazový materiál: Host, Fragment, Laser a archiv redakce